

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

II. De tribus præcipuis Dei operibus & triplici Commixtione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

nis, bonæ scilicet conversationis: ideoque facile exarescet, nisi crebris irrigationibus adiuvetur. Unde & in oratione Dominica huiusmodi gratiam sub quotidiani panis nomine postulamus. Merito sanè, ne forte cadat super nos terribilis illa maledictio prophetica imprecationis: *Fiant sicut saxum tectorum quod priusquam evellatur exaruit*. Fons verò æmulationis Noe convenit specialiter, quia maximè Prælatos decet hic zelus.

Quatuor itaque fontes istos adhuc in carne viventibus nobis in semetipso Christus exhibet: quintum, qui est *fons vita*, post hoc sæculum repromittens, ad quem sitiebat Propheta cum diceret: *Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum*. Fortassis etiam propter hos quatuor fontes, quatuor in locis vulneratus est Christus adhuc vivens in cruce: propter quintum, cum jam tradidisset spiritum, transforatus est in latere. Vivebat adhuc quando foderunt ei manus & pedes, ut nobis adhuc viventibus, quatuor fontes ex seipso proferret. Quintum pertulit vulnus cum jam expirasset, ut in se nihilominus quintum nobis fontem post obitum aperiret. Sed ecce dum loquimur de mysteriis Nativitatis, ad scrutanda repente devenimus sacramenta Dominicæ Passionis. Nec mirum tamen si quærimus in Passione quid in Nativitate sua Christus attulerit. Tunc enim conscisso sacco pecuniam quæ latebat, in pretium nostræ redemptionis effudit.

IN NATALI DOMINI.

De tribus præcipuis Dei operibus; & triplici commixtione.

SERMO II.

a Psal. 110. a **M***agna opera Domini*, ait Propheta David ^a. Magna quidem opera eius, Fratres, siquidem magnus & ipse: sed ad nos maximè spectant, quæ in eis maxima esse videntur. Hinc est quod psallit idem Propheta ^b, dicens: *Magnificavit Dominus facere nobiscum*. Deniq; quàm magnificè nobiscum agat, specialiter tria quædam eius opera clamant; primæ nostræ Creationis, præsentis Redemptionis, futuræ Glorificationis. Quàm magnificata sunt in singulis opera tua Domine! Tuum est virtutem operum tuorum annuntiare populo tuo, nos ipsa saltem opera non silemus. Triplicem, Fratres, commixtionem in his tribus considerare est cœlestis planè operis, & divinæ virtutis. Nam in primo opere conditionis nostræ de limo terræ plasmavit hominem Deus, & inspiravit in faciem eius spiritum vitæ. Qualis artifex, qualis unitor rerum, ad cuius nuntium sic conglutinantur sibi limus terræ, & spiritus vitæ? Limus quidem jam ante creatus erat, quando in principio creavit Deus cœlum & ter-

a Psal. 110. a
Opera Domini
magna.

b Psal. 125.
Tria præcipue,
Creationis,
Redemptionis,
&
Glorificationis.

In primo coniungit limum terræ, spiritum vitæ, corpus animæ &c.

& terram. At spiritus sanè non communem, sed propriam habet conditionem, nec in massa creatur, sed singulari quadam excellentia inspiratur. Agnosce ô homo dignitatem tuam, agnosce gloriam conditionis humanæ. Est enim tibi cum mundo corpus, sic enim decet eum qui constitutus est super universam huius creaturæ corporeæ molem, aliqua ei simili ex parte. Sed est tibi etiam sublimius aliquid nec omnino comparandus es cæteris creaturis. Compacta & confœderata sunt in te caro & anima, illa plasmata, hæc inspirata.

Sed cuius interest hæc commixtio? Cui hæc unione præstatur? Etenim juxta sapientiam filiorum huius sæculi, ubi sociantur summis inferiora, qui prævalent potestatem habent, & humilioribus utuntur pro libito suo. Conculcat fortior minus fortem, ridet sapiens indoctum, simplicem fallit astutus, potens despicit imbecillum. Non sic in opere tuo Deus, non sic in tua commixtione: non ad hoc sociasti spiritum limo, sublimem humili, dignam & excellentem creaturam abiectæ & inutili massæ. Quis non videat, Fratres, quantum corpori præstet anima? nunquid non truncus esset insensibilis caro inanimata? Ab anima enim pulchritudo, ab anima incrementum, ab anima claritatis visus & sonus vocis. Denique sensus omnis ab anima est. Charitatem mihi conjunctio ista commendat, charitatem in hac ipsa conditionis propriæ pagina lego. Charitatem in ipso statim principio non solum prædicat, sed ingerit mihi manus benignissima Creatoris.

Anima quæ-
tum præstet
corpori.

Et quidem magna hæc conjunctio, dilectissimi, sed si stabilis permansisset. Nunc autem licet divino fuerit munita sigillo (ad imaginem quippe & similitudinem suam creavit Deus hominem) heu diruptum est sigillum, & unitas dissipata! Accedens pessimus ille latro recens adhuc sigillum fregit: & sic mutata similitudine divina comparatus est miser homo jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Re-
ctum quippe fecit DEUS hominem, atque hæc similitudo eius, de quo scriptum est ^d; *Quia rectus Dominus Deus noster, & non est iniquitas in eo.* ^dPsal. 91. c
Veracem quoque & justum fecit eum, sicut & ipse veritas & justitia est: nec unitas ipsa posset disiungi, dum sigilli huius integritas permaneret. Verùm supervenit falsarius, qui indoctis sigillum promittens melius (væ væ) fregit quod erat manu divinitatis impressum. *Eritis, inquit* ^e, *sicut Dii scientes bonum & malum.* O malevole, ô maligne, ^e Gen. 3. 2
ad quid eis huius similitudo scientiæ? Sint certè sicut Dii, recti, justi, veraces, sint sicut DEUS in quem peccatum non cadit. Hoc quippe sigillo stante stabit unitas illa. Jam experimur miserique quid nobis persuaserit versutia diabolicæ fraudis, Fracto

Hæc conjunctio fraude
diaboli dissipata est.

namque sigillo sequitur amarum dissidium, triste divortium. Ubi est quod dixisti nequam, *Nequaquam moriemini*? Ecce enim morimur omnes, & non est homo qui vivat, & non videat mortem.

Sed quid Domine Deus? Nunquamne reparabitur opus tuum, & qui ceciderit non adjiciet ut resurgat? Non est qui reficiat, nisi qui fecit. Itaque propter miseriam inopum & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus, ponam in salutari, fiducialiter agam in eo^e. Nihil siquidem proficiet inimicus in eo, & filius iniquitatis non apponet nocere ei. Novam, inquit, ego facio commixturam, ubi & expressius & robustius pono sigillum; eum, qui non ad imaginem meam factus, sed est ipsa imago, splendor gloriæ, & figura substantiæ, non factus sed genitus ante secula. Et ne forte timeas esse frangendum, audi Prophetam ^f: *Aruit*, inquit, *tanquam testa virtus mea*, sed talis testa, cui nec ipse malleus universæ terræ nocere ullo modo possit. Sanè cum prima ex duobus facta sit, secunda jam coniunctio fit ex tribus, ut discas ex hoc ipso ad Sacramentum accedere Trinitatis. *Verbum*, quod erat in principio apud Deum & Deus erat; *Anima*, quæ de nihilo creata est, & ante non erat; *Caro* de massa corruptionis sine corruptione aliqua divino segregata artificio (qualis nulla iam caro erat) vinculo indissolubili in personæ coeunt unitatem. Habes in his triplex genus potentiæ: quod non erat, creatum: quod perierat, reparatum: quod super omnia erat, paulominus ab Angelis minoratum. Hæc sunt Evangelica illa fata farinæ^a, quæ pariter fermentantur, ut sit panis Angelorum, quem manducet homo, panis cor hominis confirmans. Felix mulier, benedicta in mulieribus, in cuius castis visceribus superveniente igne sancti Spiritus coctus est panis iste. Felix, inquam, mulier quæ in hæc tria fata immisit fidei suæ fermentum. Siquidem fide concepit: fide peperit, & ut ait Elizabeth ^g, *Beata quæ credidit, quoniam perfecta sunt in ea quæ dicta sunt ei à Domino*. Nec mireris quod fide eius mediante unitum dixerim Verbum carni, quandoquidem & carnem ipsam de eius carne suscepit. Sanè ne hoc quidem præsentis expositioni obviare potest, quod de cælestis regni dicitur similitudine. Neque enim indignum videtur si cælorum regnum fidei Mariæ comparatur, qua & reparatur.

Huius itaque vinculum unionis nulla omnino solvere poterit creatura. Siquidem nec princeps huius mundi habet in eo quicquam, nec ipse Joannes solvere dignus est corrigiam calceamenti. Quid tamen? Solvatur certè aliquatenus necesse est: alioquin quod dissolutum est, non resolidatur. Panis integer, thesaurus absconditus, sapientia occulta, quæ utilitas in his omnibus? Merito flebat Joannes ^h non inveniri qui aperiret librum,

Deus reparare volens opus suum, facit aliter in coniunctionem, uniens verbum, animam & carnem. In unitate persone.
e Plal. 11. a
f Plal. 21. d

Triplex genus potentiæ in mysterio incarnat. Domini.

a Matt. 13. e
& Luc. 13. e

g Luc. 1. c

h Apoc. 5. b

librum, & solveret signacula eius: dum enim clausus staret, nemo ex nobis divinam illam attingere sapientiam prævaleret. Aperi tu librum Agne DEI, vera mansuetudo. Fodiendas expone Judæo manus tuas & pedes tuos, ut qui in eis latet procedat thesaurus salutis, & copiosa redemptio. Frange denique esurientibus panem tuum. Solus enim frangere potes, qui solus, ut confracta solidas stare potes: & in ipsa confractione solus potestatem habes ponendi animam, & cum volueris, resumendi. Tua igitur miseratione solvatur aliquatenus hoc templum, sed non penitus dissolvatur. Separetur ab anima caro, sed Verbum sanè & carnis fervet incorruptionem, & animæ plenam conferat libertatem: ut sola inter mortuos liberè agat, educat vincetos de domo carceris, sedentes in tenebris, & in umbra mortis. Ponat anima sancta carnem immaculatam, sed resumendam tertia die, ut moriens mortem perimat, & vita omnium cum resurgente resurgat. Ita factum est, dilectissimi, & ita factum gaudeamus. Mors illa, mors mortua est, & regenerati sumus in spem vitæ per resurrectionem JESU Christi ex mortuis.

Jam quid futurum sit in unione tertia, quis loquetur? Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS diligentibus se. Consummatio erit illa cum tradiderit Christus regnum Deo & patri: & erunt duo non jam in carne una, sed in spiritu uno. Etenim si adhærens carni Verbum, factum est caro, multò magis qui adhæserit Deo, unus spiritus erit cum eo. Et in hac quidem unione, media humilitas exhibetur & humilitas magna nimis: in ea verò quam expectamus, ad quam suspiramus, perfecta nobis (si tamen nobis) reposita glorificatio est. Quod si meminimus in prima coniunctione qua ex anima & carne compactus est homo, charitatem commendari, merito humilitas eminet in secunda, quia sola virtus humilitatis est læsæ reparatio charitatis: Porrò quod unitur rationalis animæ creatura terreno corpori, omnino non est humilitati adscribere: siquidem non ex deliberatione propria carni miscetur, sed creando immittitur, immittendo creatur. Non sic sanè sumus ille spiritus, qui cum esset magis bonus, ipso beneplaciti sui arbitrio accessit ad corpus incoinquinatum. Merito denique charitatem & humilitatem sequitur glorificatio, quia sine charitate nihil prodesse potest. Et nemo, nisi qui se humiliat, exaltabitur^k.

Christus voluntariè mortuus.

*1. Cor. 2. 6
Tertia conjunctio fiet in glorificatione, eritque unio Hominis cum DEO.*

& Luc. 14. d

M 3

IN